

Onsdagen den 20 januari

Kl. 10.00

Om brottsbekämpningen

1 § Justerades protokollet för den 12 innevarande månad.

2 § Upplästes följande inkomna skrivelse:

Till riksdagen

Härmed ansöker jag om tjänstledighet från mitt riksdagsuppdrag under tiden den 1 februari – den 30 maj 1988 på grund av enskild angelägenhet.
Stockholm den 1 januari 1988

Mona Sahlin

Framställningen bifölls av kammaren.

Talmannen anmälde att *Christina Pettersson* (s) skulle tjänstgöra som ersättare för *Mona Sahlin*.

3 § Svar på interpellation 1987/88:145 om brottsbekämpningen

Anf. 1 Justitieminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! Göran Ericsson har frågat mig om regeringen avser att kompensera polisväsendet för avgångar med en ökad aspirantantagning upp till den nivå som avgångarna svarar för. Göran Ericsson har vidare frågat mig vilka andra åtgärder regeringen planerar för att förbättra polisens arbetssituation och därmed minska avhoppet från polisyrket samt vilka åtgärder med verkan på kort sikt regeringen avser att vidta för att bryta den ökning av antalet anmälda brott som ägt rum under 1980-talet.

För att kompensera för avgångar har regeringen under detta budgetår beslutat öka aspirantantagningen till polishögskolan från 150 till 300 aspiranter. I budgetpropositionen föreslås att antagningen ökar till 360 aspiranter under nästa budgetår. Där har jag också förutskickat att antagningen bör öka ytterligare.

Poliserna är en kvalificerad, specialutbildad resurs som vi måste hushålla med. För att öka effektiviteten i polisarbetet är det därför viktigt att avlasta poliserna arbetsuppgifter som inte kräver den kompetens som följer med polisutbildningen. Sådana uppgifter kan i stället med fördel läggas på administrativ personal. I syfte att underlätta detta har det genom en ändring i

de s. k. delegationsreglerna i polisförordningen införts vidgade möjligheter för de lokala polismyndigheterna att delegera arbetsuppgifter. Därmed har man övergett den tidigare ordningen som innebar att regeringen och rikspolisstyrelsen genom detaljerade och långtgående bestämmelser styrde arbetsfördelningen inom polismyndigheterna. Den nya regleringen innebär att de lokala myndigheterna på eget ansvar och med utgångspunkt i den egna verksamheten har fått större befogenheter att fördela arbetsuppgifter mellan olika tjänstemän och arbetsenheter inom myndigheten. Härigenom kan den administrativa personalen få fler och mer stimulerande arbetsuppgifter samtidigt som polispersonalen mer helhjärtat kan ägna sig åt det egentliga polisarbetet.

För att främja detta beräknas i budgetpropositionen medel till 150 nya administrativa tjänster.

Det är självfallet mycket angeläget att de förhållanden under vilka polisen arbetar inte utvecklas på ett sätt som leder till oönskade avgångar från yrket. Olika satsningar har därför gjorts på att förbättra arbetsmiljön och för att göra arbetet säkrare. Jag kan här nämna de fortlöpande förbättringar som sker på utrustningssidan och i fråga om arbetslokaler. Som en åtgärd i sådan riktning kan man även se den ökade aspirantantagningen. Anställningsvillkoren inverkar naturligtvis också på situationen. I detta hänseende har regeringen vid sidan av berörda parter på arbetsmarknaden ett ansvar för utvecklingen.

Polisens förutsättningar för att bekämpa brottsligheten kan förbättras även på andra sätt. Effektiviteten kan öka, och har också ökat, genom en förbättrad utbildning, nya arbetsmetoder och bättre teknisk utrustning.

Något som är viktigt för polisen, liksom för alla andra, är att man känner tillfredsställelse i sitt arbete. Att veta att man gör ett bra jobb och att man ser ett verkligt resultat av sina insatser är avgörande för arbetstrivseln. Men polisens insatser utgör bara en del, låt vara en mycket viktig del, i det kriminalpolitiska maskineriet. Lagstiftningen och de myndigheter som verkar inom rättsväsendet måste vara samstämda med varandra när det gäller samhällets åtgärder mot brott. Det får t. ex. inte vara så att notoriska återfallsbrottslingar som gripits av polisen för inbrottsstöld eller våldsbrott genast släpps fria och kan fortsätta med sin brottslighet. En sådan ordning vinner knappast förståelse hos allmänheten och kan leda till att polisen känner en uppgivenhet inför sina arbetsuppgifter.

I allmänhetens ögon är det viktigt att brott leder till reaktioner som uppfattas som riktiga och rättvisa. Därför gör vi inom justitiedepartementet nu en översyn av straffskalorna i brottsbalken. Nya regler för straffmätning och val av påföljd läggs fram i riksdagen under våren. Reglerna för permissioner inom kriminalvården ses över. I april träder nya regler för anhållande och häktning i kraft, som bl. a. syftar till snabbare och resolutare ingripanden mot återfallsbrottslighet.

Att förebygga brott är, Göran Ericsson, sannerligen inte bara en uppgift för rättsväsendet. Att motverka brott kräver insatser på många samhällsområden. Här har åtgärder inom skola och arbetsliv, inom familje- och socialpolitik liksom inom den allmänna samhällsplaneringen stor betydelse. Och här vill jag särskilt understyrka den viktiga roll som de arbetsmarknads-

politiska åtgärderna spelar. Dessa är varken diffusa eller långsiktiga, som det påstås i interpellationen. Tvärtom har de en mycket konkret innebörd när det gäller den fråga vi här debatterar, nämligen hur vi skall motverka och förebygga brott. All erfarenhet visar att om arbetslösheten kan hållas nere minskar risken för social utslagning och kriminalitet. Det, Göran Ericsson, är i högsta grad brottsförebyggande.

Anf. 2 GÖRAN ERICSSON (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka statsrådet för svaret på min interpellation. Tyvärr är jag tvungen att i min recension av svaret snarare beteckna det som kraftlöst än som handlingskraftigt.

När jag ställde min interpellation var regeringens budgetförslag okänt. Men man kunde konstatera att polisväsendets resurser avtappats i ganska snabb takt, samtidigt som brottsökningen ingav alltmer tilltagande oro. Vid den tidpunkten fastnade mina ögon på en intervju i Svenska Dagbladet, där justitieministern enligt min mening tog alltför lättsinnigt på läget, som börjar bli alltmer krisartat.

Herr talman! Sanningen om situationen i Stockholm är följande. 179 polismän har avflyttat från Stockholm till andra orter. 61 polismän har slutat sin anställning, 30 polismän har avgått med pension. Endast 72 polismän har tillförts kommunen. Minskningen av antalet polismän i Stockholm under 1987 uppgick till nära 200. Detta är enligt länspolismästaren den största minskningen i historisk tid. Under åren 1986 och 1987 har Stockholm sammanlagt förlorat 350 polismän. Samtidigt med denna utveckling har arbetsuppgifterna stadigt ökat. En sådan utveckling har vi moderater i denna kammare varnat för. Den är en direkt effekt av regeringens politik på detta område under senare år.

Regeringen föreslår nu att intagningen till polishögskolan skall fördubblas. Det är en omvändelse under galgen. Intagningen svarar emellertid fortfarande inte mot avgångarna. Frågan är hur allvarligt läget egentligen skall tvingas bli. Åtgärden för att öka nyrekryteringen är en åtgärd på meddellång sikt. Effekten av intagningen på polishögskolan slår inte igenom förrän om tre år. Under dessa tre år, herr talman, kommer läget att försämrats allvarligt.

Frågan till justitieministern är vilka åtgärder man från regeringens sida avser att vidta på kort sikt för att lösa detta problem. Även om regeringen förbättrar lokaler, förbättrar den tekniska utrustningen och på annat sätt ser till att poliser som finns i tjänst trivs, kvarstår det faktum att polismännen, om de är för få, inte förmår tillgodose ens ett minimikrav på rättssäkerhet.

Det är således vanligt folk som drabbas av den politik som ni hittills har drivit. Nu vill jag och denna allmänhet veta och ha besked om vilka åtgärder regeringen avser att *nu* vidta för att förbättra situationen i Stockholm och i andra delar av landet. Det behövs också åtgärder för att kompensera polisen för bortfallet på 350 polismän här i denna stad.

Frånsett avsaknaden av besked om vilka åtgärder regeringen avser att vidta, inte minst med hänsyn till det nödrop som länspolismästaren och landshövdingen uttryckte i sin skrivelse till regeringen av den 22 december, kan jag dela de synpunkter statsrådet framförde i interpellationssvaret.

Låt mig, herr talman, slå fast att moderata samlingspartiet inte är

ointresserat av andra frågor inom rättstrygghetsområdet – tvärtom. Det må vara oss förlåtet om vi uttrycker en undran över den politiska färdriktningen, när polisbristen närmar sig en krispunkt och justitieministern framhåller vikten av att genomföra åtgärder med verkan på relativt lång sikt, exempelvis arbetsmarknadsåtgärder. Det är, herr talman, viktigt att belysa sådana åtgärder. Det kan vi emellertid göra inom och mellan de politiska partierna utan större tidsnöd. Överhängande och akuta lägen skall åtgärdas av regeringen.

Såvitt jag kan se råder en överensstämmelse mellan regeringens politik och den moderata synen på återfallsbrottslingar. Jag skall inte kommentera detta mer än att ge det beskedet att förslag i den riktningen från regeringen kommer att få moderata samlingspartiets stöd här i kammaren.

Herr talman! Till sist vill jag säga att jag också delar den syn som statsrådet framför när det gäller åtgärder på andra samhällsområden, såsom skola och arbetsliv. En bra skola som vågar ställa krav är utan tvivel en åtgärd på lång sikt. Men det är en bra åtgärd. Dagens kravlösa skola har bevisat sin oförmåga. En arbetsmarknad och en arbetsmarknadsutbildning som är inlänkad i denna skola på ett riktigt sätt är också en åtgärd på lång sikt – och en riktig åtgärd.

Låt mig bara helt kort fylla på statsrådets redovisning och säga att vi i dag noterar ett påtagligt socialt ointresse mellan föräldrar och barn. Det är inget nytt. Det är en effekt av den förda familjepolitiken. Om denna kan vi tvista. Den har emellertid också ett avgörande inflytande på kriminalitet och social utslagning.

Vi ser också i väsentliga delar likartat på många andra åtgärder som erfordras. Det är med glädje jag konstaterar att regeringen nu i vår återkommer till många av de mycket viktiga frågor som vi under många år har diskuterat i denna kammare. Vi får då tillfälle att närmare diskutera sakfrågorna.

Anf. 3 KARIN AHRLAND (fp):

Herr talman! Av vissa tidningsintervjuer att döma är vår nya justitieminister tydligen mycket intresserad av vad som brukar kallas rättstrygghet, och det är ytterst medborgarens trygghet till liv och egendom som den här debatten handlar om.

Jag skall därför i dag avstå från att ta upp en lika intressant debatt, nämligen vad Anna-Greta Leijon egentligen förstår med rättssäkerhet. Låt mig bara understryka att det faktiskt är väl så viktigt att vi har rättssäkerhet som att vi har rättstrygghet i vårt land. Nu har justitieministern klokt nog undvikit båda begreppen i sitt svar i dag. Men jag vill påminna om att om vi skall kunna garantera medborgarna rättstrygghet, då krävs det bl. a. ett tillräckligt antal poliser. Det finns, det skall man kanske också säga i en sådan här debatt, vissa debattörer som tycks tro, att bara vi fick ett par tusen eller ännu fler poliser, skulle alla problem med den ökande brottsligheten vara lösta. Så enkelt är det faktiskt inte. Men däremot är det alldeles tydligt att vi inte har tillräckligt många och inte kommer att kunna få tillräckligt många på flera år ifall vi inte rekryterar fler aspiranter.

Budgetåret 1979/80 antogs 800 polisaspiranter. Det budgetår som vi nu

lever i blir det – efter stor tvekan – 300, och de 360 som i budgetpropositionen är föreslagna för nästa budgetår kallar justitieministern för en fortsatt ökning. Det kallar jag politiskt språktrolleri på högsta nivå, eftersom det under många år bara varit fråga om minskningar.

I folkpartiet menar vi att rekryteringen åtminstone måste svara mot avgången från poliskåren, och därför har vi följt rikspolisstyrelsens petita och begärt 460.

Polisen har en nyckelroll när det gäller att bekämpa brottsligheten, det är vi ense om. Och därför förutskickar Anna-Greta Leijon ökad antagning. Jag skulle önska att socialdemokraterna anslöt sig till rikspolisstyrelsen, som vi i folkpartiet har gjort. Det finns fortfarande chansen. Riksdagen har ännu inte behandlat budgetpropositionen.

Men det är naturligtvis inte bara antalet som har medfört polisavgången i Stockholm, som ju är katastrofal. Det gäller säkert också arbetsmiljön i stort. Ute i landet gäller det väldigt ofta arbetslokalerna. Jag skulle därför vilja rekommendera justitieministern att så snart tid ges resa ut i landet och inspektera alla de polishus som vi i justitieutskottet årligen får motioner om därför att de är så usla. Fru Leijon är mycket välkommen till Malmö. Där annonserades i valrörelsen – alltså för ett par tre år sedan – att det nya polishuset skulle börja byggas samma år. Tomten är fortfarande tom, och löftena i budgetpropositionen är vagare än i valrörelsen. Anna-Greta Leijon har ett stort ansvar för att polishuset i Malmö verkligen byggs snart. När blir det invigning?

Till sist: I svaret sägs att det inte får vara så, att notoriska återfallsbrottslingar som har gripits för stöld eller våld genast släpps fria och kan fortsätta sin brottslighet. Där är vi helt ense i sak, och det är utmärkt. Men den fråga som nu uppstår är bara vad Anna-Greta Leijon är beredd att göra för att åstadkomma en ändring. Från folkpartiets sida har vi t. ex. i flera år motionerat om en skyldighet för polisen att genast underrätta föräldrarna till de unga brottslingar som har gripits. Vi har pekat på vad vi brukar benämna den s. k. Malmömodellen, där polisen kartlade bråkstackarna och sedan ingrep rejält mot dem. Man samarbetade med åklagarna. I Simrishamn har man nu självmant börjat att omedelbart ta kontakt med föräldrarna. När kan vi få ett förslag från regeringen, så att riksdagen kan lagstifta och göra det till en skyldighet för polisen att omedelbart ta kontakt med föräldrar? Och när kommer de klara reglerna om straff för återfall? Från folkpartiets sida kommer vi att ställa upp för sådana regler. Jag skulle väldigt gärna vilja ha statsrådets kommentar till dessa frågor.

Anf. 4 Justitieminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! Får jag först säga ett par ord om Göran Ericssons kommentar till den intervju med mig som var införd i Svenska Dagbladet och som tydligen var upprinnelsen till den här interpellationen. Jag talade där om brottsförebyggande verksamhet i stort och nämnde bl. a. arbetsmarknadspolitiska insatser. Jag gjorde det mot bakgrund av en ganska lång erfarenhet av vad som händer i de situationer där man inte gör arbetslöshetsbekämpande insatser, riktade framför allt till ungdomar. Tyvärr finns det ju runt om i världen i dag storstäder med oerhört hög arbetslöshet bland ungdomar och

till följd därav en kriminalitet och ett knarkberoende som vi kan vara glada över att vi inte har i vårt land. Vi har också bekymmer, men om man inte ser till att hålla nere arbetslösheten bland dessa ungdomsgrupper, då hjälper inte poliser eller andra insatser. Detta vet vi, och det var det jag framhöll i intervjun. Dessutom kan vi glädjande nog konstatera att vi är mycket snabba med dessa åtgärder i Sverige. Det är inte fråga om åtgärder på medellång eller lång sikt, utan när riksdagen har fattat beslut om insatser så vet vi att de kommer till stånd om några veckor. Det kan vi också vara glada över.

Sedan håller jag med om att läget på polissidan är bekymmersamt framför allt inom Stockholmsområdet. Totalt sett i landet har vi fler utbildade poliser än vad vi har polistjänster, men vi har en ojämn fördelning över landet. Vi vet alla att det i Stockholmsområdet har varit en avtappning, en avgång. Den är bekymmersam. I förra veckan hade jag under frågestunden en debatt om just den här situationen. Jag redovisade då inför riksdagen de åtgärder som vi har vidtagit från regeringens sida för att underlätta situationen, bl. a. på vakt-distrikt 1 genom att ge ytterligare medel för förbättringar av lokalerna och genom att flytta ut tunnelbanesektionen och därmed göra arbets-situationen ytterligare förbättrad.

Jag redovisade då också att den skrivelse från läns-polismästaren och landshövdingen som Göran Ericsson hänvisade till för närvarande behandlas av rikspolisstyrelsen. Skrivelsen har alltså gått till rikspolisstyrelsen, som i första hand skall avgöra vilka av de åtgärder som behövs i Stockholm som kan vidtas av rikspolisstyrelsen. Det är rikspolisstyrelsens avsikt att därefter vända sig till regeringen och eventuellt kräva ytterligare insatser. Eftersom vi i dag inte vet vilka av de åtgärder som behövs i Stockholmsområdet som kan vidtas av rikspolisstyrelsen själv inom nuvarande ramar, har det inte funnits möjligheter för mig att bedöma läns-polismästarens och landshövdingens skrivelse, som alltså ännu inte ligger för praktisk handläggning hos oss i departementet. Jag lovade frågeställaren här i riksdagen förra veckan att jag naturligtvis med stort allvar kommer att se på den skrivelsen, när den kommer till oss från rikspolisstyrelsen.

Antagningen av polis-aspiranter skall öka, men det tar tre år innan dessa sedan kommer ut i aktiv tjänst. Därför måste vi göra andra insatser för att förbättra situationen. Vi har haft resonemang i departementet. Vi har också lyssnat till vad de fackliga organisationerna har sagt. Jag kan nämna att Polisväsandets tjänstemannaförening har sammanställt en rapport om ett bättre polisväsande, där man bl. a. tar upp just arbetsfördelningen mellan den administrativa personalen och den polisutbildade personalen. Man har där framhållit som *ett* sätt att faktiskt utnyttja resurserna bättre att få de polisutbildade till det aktiva polisarbetet och avlasta dem en del av de administrativa uppgifter som de utför i dag. Det är bakgrunden till att vi i budgetpropositionen har föreslagit ytterligare 150 administrativa tjänster, en siffra som väl stämmer överens med de beräkningar som man från fackets sida har gjort i skriften om ett bättre polisväsande. Där kommer man fram till just denna siffra, och där har man för övrigt också en del andra intressanta förslag. Detta är ett sätt att, trots att det tar tre år att utbilda nya poliser, ändå göra något aktivt på kortare sikt.

Jag vet i och för sig att det ibland ställs en del frågor från poliserna. De

menar att de i vissa situationer måste kunna utföra även sådana här administrativa uppgifter. Det kan gälla poliser som är gravida eller som behöver andra typer av arbetsuppgifter efter ett långt, slitsamt liv som polis ute på fältet. Det är självklart att de möjligheterna skall finnas kvar. Jag är dock övertygad om att vi kan utnyttja personalen, totalt sett, bättre genom att göra förändringar i arbetsuppgifterna och genom detta tillskott av administrativ personal.

När det sedan gäller en del av de frågor som Karin Ahrland tog upp hoppas jag få tillfälle till ytterligare en replik, så att jag kan återkomma till dem utan att gå utöver talartiden.

Slutligen vill jag bara säga att det självfallet är ett intresse för mig att se polishus och andra inrättningar ute i landet, men att jag inte kommer att hinna med alla på en gång. Jag ber att få återkomma till Karin Ahrlands frågor i en senare replik.

Anf. 5 GÖRAN ERICSSON (m):

Herr talman! Jag ber att ännu en gång få tacka statsrådet för förtydligandet av svaret. Låt mig ändå få göra några kommentarer.

Nu säger statsrådet att det ute i landet finns fler poliser än polistjänster. Detta kan i och för sig vara riktigt. Låt mig ge en bild av verkligheten ute i landet.

Norrtälje polisdistrikt har, om jag inte minns alldeles fel, fyra polismän utöver stat. Polismästaren där säger att han inte skulle kunna upprätthålla bevakningen dygnet runt, om han skulle bli av med två av dem. Visst finns det fler poliser än tjänster – men de behövs, justitieministern!

I Ljusdal har man två poliser över stat. Ej heller där skulle man kunna upprätthålla bevakningen dygnet runt, utan man skulle behöva stänga polisstationen, om dessa två poliser skulle försvinna. Polismästaren där talade med mig med oro i blicken över att en av polismännen nu var på väg att gå i pension. Skulle de få en polisman till, eller skulle de inte få det? Bevakningen på orten och litet av människors rättssäkerhet hängde på detta.

Rörande skrivelsen från landshövdingen och länspolismästaren vill jag säga att den är rätt unik, herr talman. Det är rätt sällan som man ser att en landshövding och en länspolismästare beskriver situationen i Stockholms län som så dramatisk. Nu säger statsrådet att skrivelsen skall remitteras till RPS för att de skall utreda vilka åtgärder som behövs. Jag vill försäkra justitieministern om att alla de åtgärder som dessa timida "gentlemen" har radat upp på detta papper behövs. Jag tror att det kan vara skäl att rätt snart göra något åt situationen.

Så kommer vi in på frågan om fördröjning; det tar tre år innan aspiranterna kommer ut från sin utbildning. Ja, förvisso! Nu får vi försöka lappa ihop er politik med att försöka skotta in litet administrativ personal, *men* denna lucka i neddragningen vid antagningen till polishögskolan kommer att fortplantas i polisväsendet till dess att dessa går i pension. Det kommer att ställa till trassel, det kommer att ställa till besvär och det kommer att skapa rättssäkerhet under många, många år framöver.

Anf. 6 KARIN AHRLAND (fp):

Herr talman! Får jag först säga att det är ganska naturligt att Anna-Greta Leijon som f. d. arbetsmarknadsminister också tar upp arbetslösheten som ett av de områden som måste beaktas för att man samtidigt skall kunna bekämpa brottsligheten. Jag vill gärna ta tillfället i akt att säga att jag i och för sig delar Anna-Greta Leijons uppfattning på denna punkt. Jag tror egentligen att alla gör det. Det är självklart på det sättet att arbetslöshet, framför allt kanske bland ungdomar, är en grogrund för brottsligheten. Samtidigt är det emellertid på det sättet, Anna-Greta Leijon, att alla som slåss på gator och torg på somrarna, t. ex. i Stockholm om vi skall vara konkreta, inte är arbetslösa. Det behövs alltså andra åtgärder också. Det tycks vi dock vara överens om.

Jag vill gärna säga att vi från folkpartiets sida har anslutit oss till förslaget om 150 administrativa tjänster. Jag tycker personligen att det är mycket bra, för jag har upptäckt att det finns en hel del som utträttas ute på polisstationerna som man mycket väl borde kunna göra utan att ha den långa polisutbildningen. Jag tror också att det är ett gott incitament för den administrativa personalen att få utträtta en del sådana här saker.

Men naturligtvis avhjälper det inte den brist på riktiga, välutbildade poliser som vi har. Det är faktiskt på det sättet att den bristen är så stor att vi måste ha många fler. Nu antyder Anna-Greta Leijon en fortsatt ökning, utöver den som regeringen har föreslagit i budgetpropositionen. Varför kan vi inte få den redan nu? Då skulle inte katastrofen vara så stor under den överskådliga tiden.

Jag väntar med intresse på fru Leijons kommentarer till de övriga frågorna.

Anf. 7 Justitieminister ANNA-GRETA LEIJON:

Herr talman! Nej, det är självklart som Karin Ahrland sade, att inte alla som slåss och bråkar är arbetslösa. Det finns många fler problem än arbetslösheten, men vi vet att den lätt förvärrar situationen.

Andra saker som vi måste göra är att i vissa situationer göra det svårare för dem som lätt blir provocerade och kanske lätt tar till bråk att allvarligt skada andra. Detta är bakgrunden till att vi även diskuterar sådant som knivförbud. Där vet jag ju att folkpartiet, liksom också moderaterna, har haft en litet restriktivare inställning till den här typen av åtgärder. Man kan naturligtvis säga att det är i viss utsträckning frihetsberövande att kroppsvisitera folk och att införa förbud, men ibland måste man välja den vägen därför att alternativen tyvärr är ännu värre. Vi vet att det i dag, inte minst i Stockholm, förekommer knivar och en del andra vapen bland ungdomar i en omfattning och på ställen som absolut inte är motiverat. Det är därför som vi arbetar med och kommer att lägga fram förslag i riksdagen under våren för att göra det möjligt för polisen att ta ifrån ungdomarna knivar och helt enkelt införa förbud mot att bära med sig kniv på offentliga tillställningar, t. ex.

När det gäller ungdomarna har vi ett arbete på gång beträffande de unga lagöverträdarna. Det har gjorts en utredning som har diskuterat en lång rad förslag om att få snabbare reaktioner från samhällets sida på de brott som begås. Där kommer vi också med förslag till riksdagen under våren.

Jag tycker det är självklart, att om vi skall ha någon som helst förutsättning att klara ungdomarna, måste det vara ett samarbete mellan olika myndigheter och ett samarbete mellan polis, föräldrar, skola och sociala myndigheter. I stor utsträckning tror jag detta handlar om metodfrågor. Det finns gamla traditioner av revirtänkande mellan olika myndigheter, och kanske hänsynen till sekretessen ibland har använts litet för nitiskt i vissa sammanhang, så att man i själva verket har omöjliggjort en sammanhållen hantering av de unga.

Men jag vet att man på flera håll i landet, inom polisdistrikten och i samarbete med de kommunala förvaltningarna i övrigt, håller på att fundera på ett nytt sätt. Jag besökte mitt eget polisdistrikt, Jakobsberg, i förra veckan. Där håller man också på att diskutera särskilda insatser för ungdomar och samarbete mellan olika myndigheter i de kommundelsnämnder som nu håller på att byggas upp där.

Karin Ahrland efterfrågar lagändringar för att göra det möjligt för polisen att underrätta föräldrar. Jag är inte helt säker på att det behövs någon lagändring. Den här frågan diskuteras på departementet, och det finns de som påstår att det i första hand handlar om metodfrågor. Jag lovar att vi skall titta på den frågan i samband med att vi över huvud taget diskuterar de unga lagöverträdarna. Här kommer vi alltså att göra en del insatser på kort sikt, men jag har också dragit i gång ett utredningsarbete, som handlar om åtgärder på litet längre sikt. Bl. a. tycker jag att det är intressant att försöka belysa frågan om samhällstjänst i någon form litet grundligare än vi har gjort tidigare. Den form av samhällstjänst som tidigare har diskuterats kanske inte alls har varit den riktiga, och jag vill inte utesluta att vi också diskuterar utformningen. Men jag tror att jag har lärt mig under de år som vi har bekämpat arbetslösheten hur viktigt det är att vi försöker från samhällets sida att inte öka avståndet till de ungdomar som har problem utan i stället locka dem till oss. Vi måste visa att vi samtidigt kan ställa krav på dem och ge dem ett vänligare mottagande, tala om för dem att också de behövs i samhället.

Det är en viktig uppgift för framtiden att finna någon form av samhällstjänst som är riktad just till de unga lagöverträdarna. Där hinner vi inte lägga fram några förslag under våren, men förslag i vissa andra avseenden kommer att framläggas.

Vi kommer under våren också att lägga fram förslag om straffmätning och påföljdsval, principiellt mycket viktiga förslag, där vi bl. a. kommer att ta upp frågor som gäller återfallsförbrytarna. De frågorna återkommer vi också till i samband med att förslagen när det gäller straffskalorna och den villkorliga frigivningen lämnas till riksdagen under hösten. Men redan under våren kommer alltså principiella förslag när det gäller påföljdsval, och där diskuteras naturligtvis återfallsförbrytarnas situation.

Sedan vill jag påminna om att vi hade en debatt om dessa frågor i höstas i anslutning till de förslag som riksdagen redan har antagit om anhållande och häktning.

Det finns således anledning att under våren återkomma till en rad av de frågor som Karin Ahrland har ställt. Jag har inget emot att diskutera rättssäkerhet och det som Karin Ahrland kallar rättstrygghet – men som jag tycker att det är svårt att hitta ett bra ord för.

Får jag avslutningsvis säga några ord om polissituationen. Vi diskuterar

med allvar avgångarna. Trots allt kan vi glädja oss åt att avgångarna är få bland poliserna jämfört med andra yrkesgrupper. Men jag ser det som en av mina viktigaste uppgifter att göra dem ännu färre, att förbättra polisens arbetssituation på en rad olika sätt. Jag tror att det skall vara möjligt.

Talmannen anmälde att Karin Ahrland anhållit att till protokollet få antecknat att hon inte ägde rätt till ytterligare inlägg.

Anf. 8 GÖRAN ERICSSON (m):

Herr talman! I Karin Ahrlands ställe vill jag tacka justitieministern för den ytterligare komplettering och redovisning som hon har gjort här. Jag vill upprepa det jag sade i mitt huvudanförande, nämligen att mycket av detta är saker som det råder bred enighet om. Moderata samlingspartiet står bakom många av de tankar som justitieministern har gett uttryck för.

Låt mig säga några ord när det gäller knivförbud kontra integritet. Det är naturligtvis en fråga om integritet om man skall kunna kroppsvisitera folk litet var som helst och hur som helst – och i sammanhanget finns många följdfrågor som är svåra att lösa.

Det torde knappast råda något tvivel om var de politiska partierna står beträffande tillhyggen och vapen – som justitieministern har talat om och aviserat en proposition om till våren. Jag vill bara avrunda diskussionen med att säga att jag tror att det är viktigt att sekretesslagen ses över. Jag anser att justitieministern har helt rätt på den punkten. Sekretesslagen lägger en rad hinder i vägen inte bara inom skola, polis och liknande utan också på andra områden, exempelvis sjukvården.

Det är viktigt att försöka få till stånd någon form av meningsfullt samarbete mellan skola, föräldrar, polis och andra organ i samhället. Låt mig peka på att det är viktigt i detta sammanhang – jag har uppfattat att justitieministern också är inne på den linjen – att försöka få fatt i ungdomarna i mycket tidiga skeden, när de börjar glida utför. Vi måste hitta någon modell att jobba efter.

Jag tackar åter för det svar som har lämnats.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Föredrogs och hänvisades

Motion

1987/88:K28 till konstitutionsutskottet

Meddelades att följande interpellationer framställdes

den 19 januari

1987/88:164 av *Nils Berndtson* (vpk) till socialministern om rätten till kommunal barnomsorg:

Den angivna målsättningen att garantera alla barn över ett och ett halvt års ålder plats i barnomsorgen 1991 förefaller på sina håll tolkas som att barn under denna ålder ej kan erhålla plats utan särskilda skäl. Sålunda har kommunfullmäktige i Linköping beslutat att barn under ett och ett halvt års ålder erhåller plats i barnomsorgen endast med stöd av socialtjänstlagstiftningen och efter individuell prövning.

De särskilda skäl som socialtjänstlagen anger för förtur kan, mot bakgrund av kommunens beslut, leda till att barn under ett och ett halvt års ålder som placeras i barnomsorgen blir utpekade på ett olyckligt sätt.

Det kan i flera avscenden ifrågasättas om beslut av denna art står i överensstämmelse med gällande lagstiftning. Då det kan befaras att flera kommuner träffar liknande beslut är det angeläget med ett klarläggande från regeringen om innebörden i olika beslut och bestämmelser.

Med hänvisning till det anförda vill jag fråga socialministern:

Avser socialministern vidta några åtgärder som motverkar att kommunerna särbehandlar barn under ett och ett halvt år när det gäller rätt till plats i kommunal barnomsorg?

1987/88:165 av *Gunnar Hökmark* (m) till försvarsministern om analysen av ÖB-rapporten om ubåtskränkningar:

I samband med ÖB:s rapport om ubåtskränkningarna tillsatte regeringen en egen analysgrupp med uppgift att granska och analysera ÖB-rapportens innehåll.

Mot den bakgrunden vill jag fråga försvarsministern vilka direktiv denna grupp hade och vilka särskilda kriterier för sin analys den hade att använda, som motiverade en värdering av ÖB-rapportens material, vid sidan om den värdering som gjordes av överbefälhavaren?

6 § Kammaren åtskildes kl. 10.39.

In fidem

OLOF MARCUSSON